

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1377/2017. számú ügyben

Előadó: dr. Rigó Anett
dr. Szabó Orsolya
Érintett szerv: Emberi Erőforrások Minisztériuma

2017.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-1377/2017. számú ügyben
(Kapcsolódó ügy: AJB-1363/2017.)**

Előadó: dr. Rigó Anett
dr. Szabó Orsolya

Az eljárás megindítása

A panaszosok a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 1. § (2) bekezdésének 3. pontját, az ellátás megállapításához szükséges havi átlagjövedelem definícióját sérelmezték.

Figyelemmel arra, hogy a panaszok alapján felmerült a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság sérelmének gyanúja, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 20. § (1) bekezdése és 26. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam, amelynek során tájékoztatást kértem az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárságától (a továbbiakban: Államtitkárság).

Az érintett alapvető jogok és alapelvek

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye. *„Magyarország független, demokratikus jogállam.”* (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés)

Alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.)
- a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.)
- a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet

A megállapított tényállás

Az AJB-1363/2017. számú ügyben a panaszos megírta, hogy súlyosan mozgáskorlátozott, 2016 szeptemberében nyújtott be kérelmet a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránt. Budapest Főváros Kormányhivatala 2016 októberében kelt határozatával rokkantsági ellátást állapított meg a panaszos részére 51.975 Ft összegben, tekintettel arra, hogy az egészségi állapota 15%, „E” minősítési csoportba tartozik. A panaszos a határozat ellen fellebbezéssel élt, kérte ellátása összegének a havi átlagjövedelem alapján történő kiszámítását, mivel 2015. október 26. és 2016. augusztus 31. között munkaviszonnyal rendelkezett. A másodfokon eljáró Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A panaszos munkaviszonya 2016. augusztus 31-én szűnt meg, de mivel csak 2016. szeptember 12-én nyújtott be kérelmet a rokkantsági ellátás megállapítása iránt, a havi átlagjövedelem számításánál nem vehetik figyelembe azt, hogy volt keresete és munkaviszonya 10 hónapig.

A panaszos nem tartja életszerűnek, hogy amint megszűnik a munkaviszonya, már másnap kérelmet nyújtson be az ellátás iránt. Mozgáskorlátozottak esetében a hivatalba szállítás megszervezése is napokat vehet igénybe.

Az AJB-1377/2017. számú ügyben a panaszos megírta, hogy 2016. május 20-án nyújtott be kérelmet a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránt. Budapest Főváros Kormányhivatala 2016. augusztus 1-jén kelt határozatával rokkantsági ellátást állapított meg részére 48.010 Ft összegben,

tekintettel arra, hogy a 2016. február 12-én kelt komplex minősítés alapján egészségi állapota 15%, „D” minősítési csoportba tartozik.

A beadványozó sérelmesnek tartja, hogy volt ugyan munkaviszonya, amely 2016. május 13-án szűnt meg, de mivel csak 2016. május 24-én nyújtott be kérelmet a rokkantsági ellátás megállapítása iránt, 7 nap hiányzik a 180 naptári naphoz, így a jogszabály alapján nem vehetik figyelembe azt, hogy volt keresete és munkaviszonya 6 hónapig. A panaszosok beadványukban az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 3. pontját, a havi átlagjövedelem számításáról rendelkező szakaszt kifogásolták. *Havi átlagjövedelem: a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző naptári évben (a továbbiakban: referencia-időszak) elért, pénzügyi egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelem (a továbbiakban: jövedelem) napi átlagának 30-szorosa; ha a jogosult a referencia-időszakban nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári napi jövedelem napi átlagának 30-szorosa; ha a jogosult amiatt nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, mert a vizsgált időszakban vagy ennek egy részében táppénzben, baleseti táppénzben részesült, ha az számára kedvezőbb, a táppénzt, baleseti táppénzt megelőző 180 naptári napi jövedelmet kell figyelembe venni.*

A panaszok áttekintése alapján vizsgálatot indítottam, amelynek során tájékoztatást kértem az Államtitkárságtól.

A válaszlevél szerint a havi átlagjövedelem fogalmának elmúlt évben történt módosítására a korábbi évek jogalkalmazói tapasztalataiból kiindulva a komplex minősítések időbeli hatályára vonatkozó szabályozás kialakításával összefüggésben volt szükség. A jogszabály-módosítást megelőzően a megváltozott munkaképességhez kapcsolódó különféle ellátások, kedvezmények jogosultsági időtartama elcsúszott egymástól, ami a gyakorlatban kezelhetetlen és követhetetlen volt mind az ügyfelek, mind a foglalkoztatók számára. A módosítással összefüggésben a jövedelemszámításnál figyelembe vett időszakot a jogosultság kezdő időpontja helyett a kérelem benyújtásához viszonyítottan kell megállapítani, figyelemmel arra, hogy a hatósági eljárás során különösen a rehabilitációs ellátások esetén jogosultság kezdő időpontja nem minden esetben előre meghatározható: Az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 3. pontjának első fordulója értelmében havi átlagjövedelem alatt a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző naptári évben (a továbbiakban: referencia-időszak) elért, pénzügyi egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelem (a továbbiakban: jövedelem) napi átlagának 30-szorosát kell érteni. Amennyiben van legalább 180 naptári napi jövedelem a referencia-időszakban, akkor az összes naptári évben elért egészségbiztosítási járulékalapot képező jövedelem alapján kiszámolt átlag alapján kerül megállapításra az ellátás. A fent említett jogszabályhely második fordulója értelmében amennyiben a jogosult a referencia-időszakban nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, kedvezmény szabályként a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári napi jövedelem napi átlagának 30-szorosát kell figyelembe venni havi átlagjövedelemként.

Az Mmtv. értelmében a második fordulóban foglalt 180 naptári napi jövedelem vizsgálatok kizárólag a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári napi napra vonatkozóan, ebben az esetben mind a 180 naptári napi napnak jövedelemmel fedettnek kell lennie. Ez a szabály jellemzően olyan ügyfelek esetében kerül alkalmazásra, akik nem az Mmtv. 2. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott előzetes biztosítási idő meglétével szerzik meg a megváltozott munkaképességű személyek ellátására a jogosultságot, hanem akik az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontja szerinti feltétel teljesítésével, tehát olyan 35. év alatti fiatal megváltozott munkaképességű személyek, akik az iskolai tanulmányaik alatt vagy e tanulmányok megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá váltak és 30 napnál hosszabb megszakítás nélkül biztosítottak voltak.

A jogalkotói szándék nem az volt, hogy egyetlen napra korlátozza a kérelem benyújtását, hanem, hogy lehetőséget biztosítson ugyanazon számítási elv alapján történő ellátási összegszámításra azok számára, akik a kérelem benyújtását megelőző naptári évben nem szereztek 180 naptári napi jövedelmet, de a kérelem benyújtását megelőzően igen. A válaszlevél szerint a felvetett problémára megoldást jelent, ha az ügyfelek még a keresőtevékenység megszűnését megelőzően nyújtják be úgy kérelmüket, hogy a keresőtevékenység megszűnésének várható időpontját jelzik az adatlapon. A megváltozott munkaképességhez, egészségkárosodáshoz kapcsolódó eljárásokban fontos – a célcsoport sérülékenységére tekintettel – folyamatosan vizsgálni azon eszközöket, melyekkel a szociális biztonságuk további erősítése

elérhető, így a minisztériumnál folyamatban van a havi átlagjövedelem fogalmának, alkalmazhatóságának felülvizsgálata.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ezek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 1. § (2) bekezdésének d) pontja rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa tevékenysége során – különösen hivatalból indított eljárások lefolytatásával – megkülönböztetett figyelmet fordít a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok jogainak védelmére. A 18. § (1) bekezdés alapján az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv vagy közszolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az ombudsman számára egy adott jogi szabályozás alapjogi aspektusú vizsgálatára, valamint a jogszabályok hiányosságaival, tartalmi hibáival összefüggő intézkedések megfogalmazására a törvény lehetőséget teremt. A preventív alapjogvédelemre is hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat alapján a biztos mandátuma keretei között marad akkor, amikor az alapjogi aspektusú vizsgálatához nélkülözhetetlen módon, a konkrét alapjogsérelem és ezen alapuló panaszok megelőzése érdekében áttekinti a releváns jogi szabályozást, feltérképezi és jelzi a jogalkotásért felelős szervek irányába a felmerülő aggályokat.

Az Ajbt. 37.§ értelmében, ha az alapvető jogok biztosa álláspontja szerint a visszásság valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz felesleges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében javasolhatja a jogalkotásra vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél a jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását, illetve a jogszabály előkészítőjénél jogszabály előkészítését.

II. A vizsgált alapjogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek. A jelentés megállapításaival összefüggésben ismételten hivatkozom arra, hogy az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege az Alaptörvény Negyedik Módosításának hatályba lépését követően továbbra is nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében jellemzően nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amely ellentétesek volnának a korábbi szöveggel. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni.*”

- *A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye*

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján *Magyarország független, demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az eddig kialakított alkotmánybírósági gyakorlat továbbra is relevánsnak tekintendő. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is

világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.

Az Alkotmánybíróság a döntéseiben felhívta a figyelmet, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van, a jogállamiság elvéből folyó egyik legfontosabb alapkövetelmény ugyanakkor éppen a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.

Demokratikus jogállamban ahhoz, hogy a természetes és jogi személyek életviszonyaikat, működésüket, magatartásukat a jog által előírtakhoz tudják igazítani, az elvárt kötelezettségeiknek eleget tudjanak tenni, szükség van a joganyag és a jogi eljárások stabilitására, a változásokra való felkészüléshez megfelelő idő biztosítására, az egyértelműsége, a követhetősége és az érthetősége. A jogbiztonság ugyanakkor az alkotmánybírósági gyakorlat értelmében nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.

A jogalkotással kapcsolatban a jogállamiság/jogbiztonság elvéből levezetett alapelv a normavilágosság elve. Ezen elv értelmezését – többek között – az 814/B/2004. AB. határozat indoklása tartalmazza: „a normavilágosság sérelme miatt az alkotmányellenesség akkor állapítható meg, ha a szabály a jogalkalmazó számára értelmezhetetlen, vagy eltérő értelmezésre ad módot és ennek következtében a norma hatását tekintve kiszámíthatatlan, előre nem látható helyzetet teremt a címzettek számára, illetőleg a normaszöveg túl általános megfogalmazása miatt teret enged a szubjektív, önkényes jogalkalmazásnak.”

III. Az ügy érdemében

Az Mmtv. fentiekben idézett 1. § (2) bekezdés 3. pontja szerint: *havi átlagjövedelem: a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző naptári évben (a továbbiakban: referencia-időszak) elért, pénzbeli egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelem (a továbbiakban: jövedelem) napi átlagának 30-szorosa; ha a jogosult a referencia-időszakban nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári napi jövedelem napi átlagának 30-szorosa; ha a jogosult amiatt nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, mert a vizsgált időszakban vagy ennek egy részében táppénzben, baleseti táppénzben részesült, ha az számára kedvezőbb, a táppénzt, baleseti táppénzt megelőző 180 naptári napi jövedelmet kell figyelembe venni.*

2. § (1) *Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki*

- a) a kérelem benyújtását megelőző
  - aa) 5 éven belül legalább 1095 napon át,
  - ab) 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
  - ac) 15 éven belül legalább 3650 napon át
- a Tbj. 5. §-a szerinti biztosított volt;
- b) keresőtevékenységet nem végez és
- c) rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése szerint *a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítása – az Mmtv. 19. § (1) bekezdésében foglaltak kivételével – kérelemre történik.*

(2) *A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által – az elektronikus űrlap tekintetében a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszterrel egyetértésben – rendszeresített, a kérelem benyújtására szolgáló adatlapot és elektronikus űrlapot a fővárosi és megyei kormányhivatalok honlapján közzé kell tenni.*

(3) *Az adatlap és az elektronikus űrlap tartalmazza a kérelmező*

- a) természetes személyazonosító adatait,
- b) lakóhelyét, tartózkodási helyét és elérhetőségét,
- c) társadalombiztosítási azonosító jelét,
- d) adóazonosító jelét, amennyiben a kérelmező Rehabilitációs kártyát igényel,

- e) nyilatkozatait, amelyek a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak megállapításához szükségesek,
 f) erre vonatkozó igénye esetén a közlekedőképességének vizsgálatára vonatkozó kérelmét.
- (4) A (3) bekezdés e) pontjában foglaltak keretében a kérelmező nyilatkozik arról, hogy
- a) a kérelem benyújtásának időpontjában keresőtevékenységet vagy iskolai tanulmányokat folytat-e, illetve a keresőtevékenység és az iskolai tanulmányok megszűnésének időpontjáról,
 b) egészségkárosodása üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés következménye-e,
 c) 2011. december 31-én az Mmtv. 2. § (2) bekezdés b) pontja szerinti ellátásban részesült-e, vagy az ellátásra jogosultságát megállapították, de annak folyósítása 2011. december 31-én szünetelt,
 d) rendszeres pénzellátásban részesül-e, ha igen, mely ellátásban,
 e) a jogosultsági feltételek fennállása esetén a Rehabilitációs kártya kiállítását igényli-e.
- (5) Az adatlaphoz csatolni kell
- a) a keresőtevékenység megszűnése esetén a megszűnés időpontját igazoló okiratot vagy annak másolatát,
 b) az Mmtv. 2. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározottak fennállása esetén az iskolai tanulmányok folytatását vagy megszűnésének időpontját igazoló okiratot vagy annak másolatát,
 c) a társadalombiztosítási nyilvántartásban nem szereplő jogviszonyok bizonyításához felhasználni kívánt iratot,
 d) a kérelmező egészségi állapotával kapcsolatos dokumentumokat, és
 e) a közlekedőképesség vizsgálatára vonatkozó kérelem esetén a súlyos mozgáskorlátozott személy közlekedőképességének minősítését elősegítő, rendelkezésre álló orvosi dokumentációt és egyéb iratokat.
- (6) Az (5) bekezdés d) pontja szerinti dokumentumok körében csatolni kell
- a) a kérelmező egészségi állapotára, gyógykezelésére, rehabilitációjára vonatkozó összefoglaló adatokat tartalmazó, a munkaképesség-változás vagy a súlyos fogyatékoság véleményezése céljából kiállított beutalót,
 b) a kérelmező folyamatos gondozását, gyógykezelését és az aktuális állapotát bemutató kezelőorvosi véleményt,
 c) az a) és b) pont szerinti iratokban feltüntetett körülményekkel összefüggő további egészségügyi dokumentációt, valamint
 d) ha a kérelmező foglalkoztatott, a foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatás orvosának tájékoztatóját az érintett személy munkaköri feladatairól, a munkavégzés körülményeiről, kockázati viszonyairól, valamint arról, hogy egészségi állapota alapján jelenlegi munkakörében továbbfoglalkoztatható-e.

A fenti rendelkezésekből is látható, hogy a benyújtandó kérelemnek számos feltételnek kell megfelelnie. Véleményem szerint nem várható el egy megváltozott munkaképességű személytől, hogy a munkaviszony megszűnését közvetlenül követő naptári napon (ami eshet akár hétféjére is) a kérelmet valamennyi mellékletével (orvosi igazolás, orvosi dokumentáció, keresőtevékenység megszűnését igazoló okirat stb.) együtt benyújtsa. Esetükben ugyanis fokozott nehézséggel járhat még az is, hogy a kérelmet egyáltalán eljuttassák a kormányhivatalhoz, különösen ha ehhez lakóhelyükről más településre szükséges utazniuk.

Az Mmtv. alapján az a személy jogosult a megváltozott munkaképességűek ellátására, aki – egyéb feltételek mellett – keresőtevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül. A kérelem benyújtásának időpontjában nem végezhet keresőtevékenységet, azonban amennyiben a keresőtevékenysége megszűnik, és már másnap nem nyújt be kérelmet a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítása iránt, hiába rendelkezett a munkaviszonya megszűnése évében akár több mint 180 nap jövedelemmel, kizárólag a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári nap vehető figyelembe, tehát mind a 180 naptári napnak jövedelemmel fedettnek kell lennie. A gyakorlatban ez azt eredményezi, hogy ha bármely – akár tőle független, objektív okból – nem tudja közvetlenül a keresőtevékenység megszűnését követő napon benyújtani a kérelmet, akkor nincs jogi lehetőség arra, hogy a számára kedvezőbb számítási mód alapján biztosított havi átlagkereset szerint részesüljön a juttatásban.

A minisztérium válaszelevele szerint a jogalkotói szándék nem az volt, hogy egyetlen napra korlátozza a kérelem benyújtását, hanem, hogy lehetőséget biztosítson ugyanazon számítási elv alkalmazására azok számára, akik a kérelem benyújtását megelőző naptári évben nem szereztek 180 naptári napi jövedelmet, de a kérelem benyújtását megelőzően igen.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a kifogásolt szabályozás hátrányosan érinti azokat a megváltozott munkaképességű személyeket, akik nem a jogviszonyuk megszűnését közvetlenül követő naptári napon nyújtják be ellátás iránti kérelmüket.

Mivel a számítás alapja a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári nap, így hiába rendelkezik valaki a jogviszony megszűnését követő naptári napon 180 nap biztosítási idővel, ha a kérelmet nem tudja a következő naptári napon benyújtani (mert például az hétvégére vagy munkaszüneti napra esik), elesik a számára kedvezőbb számítási elv alkalmazásának lehetőségétől.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott gyakorlata értelmében a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság ugyanakkor az alkotmánybírósági gyakorlat értelmében nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének, jelen esetben a rokkantsági ellátás igénylésének kiszámíthatóságát is.

A rokkantsági ellátás iránti kérelmek benyújtásának hatályos szabályozása a jogalkotói szándék ellenére mégis azzal a következménnyel jár, hogy egyetlen napra korlátozza a kérelem benyújtását azok számára, akik a kérelem benyújtását megelőző évben nem szereztek 180 naptári nap jövedelmet, de a kérelem benyújtását megelőzően igen, feltéve hogy a számukra kedvezőbb számítási elv alapján szeretnék igénybe venni az ellátást.

Álláspontom szerint nem jelent megoldást a problémára a jogalkotótól kapott válasz sem, ami szerint az ügyfeleknek még a keresőtevékenység megszűnését megelőzően kellene benyújtaniuk a rokkantsági ellátás iránti kérelmüket úgy, hogy a keresőtevékenység megszűnésének várható időpontját jelzik az adatlapon. A gyakorlatban ez nem megvalósítható, mivel a fent ismertetett hatályos szabályozás szerint az adatlaphoz csatolni kell a keresőtevékenység megszűnése esetén a megszűnés időpontját igazoló okiratot vagy annak másolatát, a keresőtevékenység fennállása ugyanis a kérelem automatikus elutasítását vonja maga után.

Míndezenek alapján megállapítom, hogy a megváltozott munkaképességű személyeket érintő eljárásban a világos kereteket, és a gyakorlatban is biztonsággal teljesíthető feltételeket megállapító jogi szabályozás hiánya sérti a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményét.

Intézkedésem

A jelentésemben feltárt alkotmányos joggal összefüggő visszasság orvoslása és jövőbeni megelőzése érdekében az Ajbt. 37. §-a alapján

felkérem az emberi erőforrások miniszterét, hogy – amint arra az Államtitkárság a válaszlevelében utalt – fontolja meg, az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 3. pontja szerinti havi átlagjövedelem fogalmának pontosítását, hogy azon személyek esetében is alkalmazható legyen az ellátáshoz szükséges kedvezőbb számítási mód, akik a referencia-időszakban nem, de a munkaviszonyuk megszűnésének évében – még ha nem is közvetlenül a kérelem benyújtását megelőző nappal bezáróan – rendelkeznek 180 naptári nap biztosítási idővel.

Budapest, 2017. június 19.

Széky László

